

Van AI-bestendig naar **AI-bewust**

Waarom de bestemming onbekend mag zijn als je kompas klopt

Dr. Kelly Beekman — Lector Technology-enhanced Learning & Assessment, Fontys

Festival Leren van Toetsen 2026 · Hogeschool Rotterdam · 5 juni 2026

— WAAROM DIT MOMENT

De disruptie is nu

Waarom dit moment anders is dan elke vorige technologische omwenteling.

› Nu handelen

— ADOPTIE-CURVE · ANIMATED

ChatGPT

82M

gebruikers in 60 dagen — TikTok deed daar 9 maanden over, Instagram 30 maanden (UBS, 2023; Reuters, 2024)

Studenten

71%

HBO-studenten gebruikt regelmatig generatieve AI bij studeren (SURF Studentenmonitor, 2024)

Compute

4x

rekenkracht van frontier-modellen verdubbelt iedere ~6 mnd — sinds 2023 vijfvoudig (Stanford AI Index, 2024)

Docenten

65%

docenten geeft aan onvoldoende voorbereid te zijn op AI-bewust onderwijs (OECD TALIS / Kennisnet, 2024)

— DIT IS ANDERS DAN DE REKENMACHINE

"AI schrijft essays, maakt tentamens, simuleert studenten — en doet het beter dan gemiddeld. De vraag is hoe we er verantwoordelijk mee omgaan."

- › Studenten gebruiken AI al — beleid loopt achter op praktijk
- › Toetsvormen die gisteren valide waren, zijn vandaag kwetsbaar
- › Docenten staan voor fundamentele herontwerptaak

De bestemming is **onbekend**

We leiden op voor een beroepspraktijk die we niet kunnen voorspellen — en bouwen tóch nu aan het onderwijs van morgen.

AI-bestendig

De toets robuust maken — nodig, maar niet genoeg.

AI-bewust

De samenwerking tussen mens en technologie weloverwogen vormgeven.

Leren

Toetsing die ontwikkeling zichtbaar maakt én versterkt.

VANUIT WELKE ROL IK SPREEK

Geen techneut — toetsdeskundige

De rode draad: eigenaarschap over je eigen leren.

Lector TELA

Technology-enhanced
Learning & Assessment
· CoE AI for Society

Hoofdauteur Npuls-visie

Landelijke visie op
toetsing & examinering
in het tijdperk van AI.

Kartrekker Netwerk Toetsbekwaamheid

Toetsdeskundigheid
versterken in h(b)o,
mbo en vo.

Academic Director Master Toets- & Onderwijskwaliteit

Wat *niet* verandert — en wat *wél*

Eerst de geruststelling. Dan de urgentie.

BLIJFT STAAN

- Het doel van onderwijs
- De functies van toetsing
- Constructive alignment
- De waarde van een diploma

Wát

welke ontwikkeling we
zichtbaar maken

Hóe

we die ondersteunen

Wannéer

in het leerproces

Door wie

mens, AI of samen

Welke vórm

product, proces of dialoog

Welk bewijs

waarop we oordelen

Niet óf we herontwerpen — maar hoe doordacht.

De route van vandaag

Een reis in vijf bewegingen — vier interactieve momenten onderweg.

1 · De vraag

Validiteit, niet
fraude.

2 · De wending

Van bestendig
naar bewust.

3 · Het kompas

Drie
ontwerpprincipes.

4 · De praktijk

Strategieën &
AI-rollen.

5 · De koers

Waarden &
toekomst

01

BEWEGING 1 · DE VRAAG

Niet vals spelen. Validiteit.

Het AI-vraagstuk in toetsing is geen fraudeprobleem. Het raakt de kern van waarom een diploma iets betekent.

AI & toetsing is een wicked problem

AI-in-toetsing vertoont alle tien kenmerken van een wicked problem — geen one-time fix, maar doorlopend navigeren.

WAAROM NU

De adoptie is een feit

De cijfers, zonder drama. De pedagogische vraag is aan ons.

100M

**ChatGPT-gebruikers in ± 60
dagen**

UBS / Reuters, 2023

86%

**studenten gebruikt regelmatig
genAI**

SURF Studentenmonitor, 2024

79%

**docenten voelt zich
onvoldoende toegerust**

OECD TALIS / Kennisnet, 2024

Hoe werkt generatieve AI?

Niet om AI-engineer te worden — wel omdat het je pedagogische keuzes scherpt.

1 · Veel tekst

Het model leest enorme hoeveelheden tekst.

2 · Volgend woord

Het voorspelt het meest waarschijnlijke volgende woord.

3 · Afstemmen

Bijgesteld om aan te sluiten op onze bedoeling (RLHF).

! · Hallucinatie

Plausibele verzinsels horen erbij — kritisch checken.

KORT, MAAR BEPALEND

Wat AI wél en niet kan

Wat AI niet kan, is precies wat we het scherpst moeten toetsen.

AI kan wél

- › Volgend woord voorspellen
- › Genereren & samenvatten
- › Patronen herkennen
- › Eerste-versie-machine zijn

AI kan (nog) níet

- ✓ Echt begrijpen of redeneren
- ✓ Normatief oordelen
- ✓ Betrouwbaar citeren
- ✓ Verantwoordelijkheid dragen

Validiteit is belangrijker dan *vals spelen*

Meten we nog de bekwaamheid van de student — of meten we de vaardigheid om een taalmodel te instrueren?

Constructvaliditeit · construct-irrelevante variantie

Waar sta jij nu?

Hoe ga je op dit moment om met AI in je eigen toetspraktijk?

- A** Verbieden — AI hoort niet thuis in mijn toetsing
- B** Gedogen — het gebeurt, ik stuur niet echt
- C** Omarmen — ik moedig AI-gebruik aan
- D** Herontwerpen — ik pas mijn toetsen structureel aan

02

BEWEGING 2 · DE WENDING

Van AI-bestendig naar **AI-bew**

Bestendig is de toets dichttimmeren. Bewust is bepalen wanneer mens en technologie samenwerken — en wanneer juist niet.

BEGRIJPELIJK, MAAR ONTOEREIKEND

Twee reflexen, één tekort

Verbieden en detecteren — nodig om te begrijpen, geen van beide voldoende.

Reflex 1 · Verbieden

Een 'verbod uit voorzorg' miskent de beroepspraktijk — en drijft gebruik ondergronds. (Attinger & Groenevelt, 2026)

Reflex 2 · Detecteren

AI-detectie faalt structureel. Schijnzekerheid — en treft tweedetaalstudenten onevenredig.

Klassieke principes — aanwezigheid en domeinkennis — maken toetsen robuuster. Maar robuust is de bodem; bewust is wat we erop bouwen.

Talk is cheap — van **discursief** naar **structureel**

Verander niet de regels rond de toets, maar het ontwerp van de toets zelf.

Discursief — leunt op naleving

- › Stoplichtmodel & regels
- › Gebruiksverklaring
- › AI-detectie achteraf

Structureel — in het ontwerp

- ✓ Checkpoints in het proces
- ✓ Mondelinge verificatie
- ✓ Bewijsketen over momenten

"Where's the line?" — een absurde lijn

Studenten en docenten trekken de grens van 'toegestaan AI-gebruik' fundamenteel anders.

Wat docenten bedoelen

- › 'Gebruik AI om te leren'
- › Helder in theorie
- › Een duidelijke lijn

Wat studenten ervaren

- ✓ Tientallen grenzen
- ✓ Per vak, per docent, per opdracht
- ✓ De lijn is niet te vinden

De les: als de grens zelf onhandhaafbaar is, helpt nog een regel niet — alleen structureel ontwerp lost dit op.

Het twee-banen model

Borgen wat de student zélf kan — én ontwikkelen mét AI.

Baan 1 · Borging

- › AI niet/nauwelijks toegestaan
- › Mondelinge verificatie
- › Live casusanalyse
- › Diplomawaarde geborgd

Baan 2 · Ontwikkeling

- ✓ Samenwerking met AI
- ✓ AI-dialooglog
- ✓ AI als sparringpartner
- ✓ Wendbare professional

Constructive alignment, opnieuw

AI raakt elk component. Pas je er één aan zonder de andere twee, dan breekt de afstemming.

Leeruitkomsten

'Schrijf een rapport' wordt: maak mét AI in beeld een verdedigbaar product én verantwoord de eigen bijdrage.

Leeractiviteiten

Studenten oefenen ook het samenwerken met én kritisch wegen van AI.

Toetsing

Maak zichtbaar wat we vaststellen: het denken, het oordeel, de regie.

VRAAK · criteria voor **AI-** **bestendige** leeruitkomsten

Vijf criteria om leeruitkomsten zo te formuleren dat AI het leerproces ondersteunt — niet vervangt.

— DE VIJF VRAAK-CRITERIA

V Vaardigheid

Welke vaardigheid moet de student aantonen? — formuleer in actieve werkwoorden (analyseren, ontwerpen, beoordelen) die AI niet kan overnemen.

R Redenering

Maakt de leeruitkomst het denkproces zichtbaar? — vraag om motivatie, afweging, keuze-onderbouwing, niet alleen het eindproduct.

A Authenticiteit

Sluit de leeruitkomst aan op de beroepspraktijk? — benoem context, doelgroep en rol zoals de professional die ook tegenkomt.

A Actie

Is er een concrete, aantoonbare handeling? — de leeruitkomst eindigt in een product, prestatie of beslissing die geobserveerd kan worden.

K Kennis

Welke vakkennis is onmisbaar — en niet te delegeren aan AI? Maak die kennis expliciet in de leeruitkomst.

— ZO GEBRUIKT U VRAAK BIJ HET FORMULEREN VAN LEERUITKOMSTEN

- 1 Schrijf de concept-leeruitkomst (werkwoord + object + context).
- 2 Loop de 5 VRAAK-criteria langs — per criterium “ja / aanscherpen”.
- 3 Beslis AI-positie: *verboden* · *toegestaan met verantwoording* · *vrij*.
- 4 Toets aan constructieve alignment: dekt de toetsvorm de leeruitkomst?

Voorbeeld · herformulering

VOOR

“De student kan een lesplan schrijven over breuken.”

VRAAK-VERSIE

“De student **ontwerpt en verantwoordt** een lesplan breuken voor groep 6, kiest een didactische strategie, en demonstreert die in een micro-teach van 10 min.”

— WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING

Biggs & Tang (2011) *Teaching for Quality Learning* · Carless & Boud (2018) *The development of student feedback literacy* · Boud & Soler (2016) *Sustainable assessment revisited* · Tai, Ajjawi, Boud, Dawson & Panadero (2018) *Evaluative judgement* · Van der Vleuten et al. (2012) *Programmatic assessment* · SURF (2024) *AI in toetsing* · EU AI Act (2024).

CONCREET, OVER SECTOREN HEEN

Van kwetsbaar naar robuust

Niet moeilijker — authentieker. Herkenbaar in vo, mbo, hbo én wo.

Kwetsbaar voor AI

- › vo · onbewaakt essay
- › mbo · stageverslag als product
- › hbo · beroepsproduct op afstand
- › wo · take-home tentamen

Robuust & authentiek

- ✓ Mondelinge verdediging
- ✓ Live verantwoording op werkplek
- ✓ Procesportfolio + checkpoints
- ✓ Dialoog over de redenering

Niet substitueren — maar herdefinieren

De meeste AI-toepassingen blijven steken bij vervanging; de validiteitswinst zit in herontwerp.

Substitutie

AI doet hetzelfde, digitaal. Toets onveranderd kwetsbaar.

Augmentatie

AI verbetert de taak licht. Nog productgericht.

Modificatie

De taak wordt herzien — proces en dialoog erbij.

Herdefinitie

Een toets die zonder AI ondenkbaar was en valide blijft.

03

BEWEGING 3 · HET KOMPAS

Drie ontwerpprincipes

Hybride intelligentie · cognitief eigenaarschap · evaluatief oordeelsvermogen. Geen modewoorden — concrete ontwerpkeuzes.

Hybride intelligentie

Niet mens versus AI. Mens én AI in dialoog — elk doet wat de ander niet kan.

AI draagt bij

- › Genereren & analyseren
- › Varianten maken
- › Tempo & schaal
- › Feedback voor iedereen

Mens draagt bij

- ✓ Context & betekenis
- ✓ Wegen & kiezen
- ✓ Verantwoordelijkheid
- ✓ Het oordeel

Cognitief eigenaarschap

Niet: 'mag AI hier wel of niet?' — maar: 'blijft het denken van de student van de student?'

Risico: cognitive offloading — het product oogt goed; het leren verdamppt.

Wanneer helpt AI — en wanneer holt het uit?

Kenniserosie is een schuif, geen schakelaar.

← basiskennis inoefenen · AI remt

AI versnelt · verkennen & itereren →

Beperk / scaffold

Eerste verwerving, automatisering, taal die je zélf moet beheersen. → Baan 1.

Begeleid & verantwoord

Toepassen in nieuwe situaties — AI mag, mits verantwoord.

Geef ruimte

Verkennen, brainstormen, itereren, routine overstijgen. → Baan 2.

Evaluatief oordeelsvermogen

AI kan analyseren. Het kan niet bepalen wat goed genoeg is voor deze taak, in deze context.

Wie kritisch kan oordelen, kan AI veilig gebruiken — daarom wordt oordelen de kern van wat we toetsen.

Evaluatief oordelen

— wat de docent **onvervangbaar** maakt

› De grens van AI

"Evaluatief oordelen is het vermogen om kwaliteit te beoordelen op basis van criteria, context, en professionele normen — en dit oordeel te verantwoorden."

— Boud & Soler (2016); Tai et al. (2018)

AI kan wel

- Teksten analyseren op structuur
- Scores vergelijken met rubric
- Feedback-suggesties genereren
- Patronen in werk herkennen

AI kan NIET

- Normatief oordelen over kwaliteit
- Student als persoon kennen
- Contextuele nuance begrijpen
- Professionele verantwoording afleggen
- Ethische afweging maken

— DRIE ELEMENTEN

1 **Normatief oordeel** — wat is goed genoeg in deze context?

2 **Contextueel begrip** — student, situatie, ontwikkeling

3 **Professionele verantwoording** — uitleggen waarom

Explainable AI & AI-geletterdheid

Een black box kun je niet beoordelen. En geletterdheid hoort in het curriculum.

Explainable AI (XAI)

Verkies systemen die hun redenering toonbaar maken.
Alleen wat navolgbaar is, kun je verantwoord beoordelen.

AI-geletterdheid

Begrijpen hóe AI werkt en wanneer je het inzet —
verweven in curriculum en toetsing, niet als los vak.

“Een toets die een AI moeiteloos haalt, meet niet langer wat hij beweert te meten — ook al heeft geen enkele student vals gespeeld.”

 Eens

 Genuanceerd

 Oneens

04

BEWEGING 4 · DE PRAKTIJK

AI in de **praktijk**

Eerst structureel herontwerp — drie validiteitsstrategieën.
Dan AI in zes rollen, met blauwdrukken. De mens blijft
regisseur.

Drie structurele validiteitsstrategieën

Elk gekoppeld aan een baan. Telkens met een voorbeeld voor maandag.

1 · Checkpoints

Beoordeel niet het eindproduct, maar de ontwikkeling van het denken. (Baan 2)

2 · Verificatie door dialoog

Een korte mondelinge check: behield de student de regie? (Baan 1)

3 · Bewijsketen

Validiteit over tijd: het programma als geheel. (Baan 1 & 2)

Geauthenticeerde checkpoints

Bouw momenten in waarop de student laat zien hóe het werk zich ontwikkelde.

1 · Logboek

Student documenteert concepten én AI-prompts onderweg.

2 · Live checkpoint

Verdedigt gemaakte keuzes vóór hij verder werkt.

3 · Bijsturen

Het gesprek stuurt het vervolg — formatief én verifiërend. (Kane)

Verificatie door dialoog

Niet: 'heb je AI gebruikt?' — maar: 'behiel je de inhoudelijke regie over het resultaat?'

Een paar minuten dialoog vertellen vaak meer dan twintig pagina's tekst.

Een samenhangende **bewijsketen**

Niet 'is dit essay valide?', maar 'levert de verzameling bewijs over tijd een verdedigbare uitspraak op?'

Eén schakel mag AI-beïnvloed zijn; de ketting als geheel blijft sterk. Programmatisch toetsen.

Zes rollen waarin AI je versterkt

AI levert input; de mens houdt het oordeel.

Inspirator

Feedbackgever

Ondersteuner

DOCENT
regisseur

Diagnosesteller

Evaluator

Mentor

AI als feedbackgever

Meer feedback, sneller, voor iedereen — zonder het eigenaarschap weg te geven.

PROMPT

Rol: strenge maar opbouwende beoordelaar.

Context: mijn concept + de rubric [plak].

Taak: feedback per criterium, met één verbetervraag.

Grens: herschrijf niets — stel vragen die mij laten denken.

De winst

Onbeperkte, snelle, op de rubric afgestemde feedback — ook buiten kantooruren.

De guardrail

Student levert de AI-dialoog in en verantwoordt wat hij overnam — eigenaarschap intact.

AI als diagnosesteller & evaluator

AI signaleert patronen; de docent beslist.

Diagnose op klasniveau

'Analyseer deze 80 antwoorden: waar struikelt de groep, welke misconcepties?' → gerichte instructie.

Evaluatie als eerste indruk

'Geef een eerste indruk t.o.v. deze criteria.' → een vertrekpunt, nooit het eindoordeel.

Harde grens: een beoordeling die meetelt voor het diploma is nooit een AI-output. AI maakt zichtbaar; de mens oordeelt.

AI als mentor, inspirator & ondersteuner

AI schaaft de begeleiding; de mens bewaakt de bedoeling.

Socratische tutor

'Geef niet het antwoord — stel mij doorvragen tot ik het zelf zie.'
Oefenen zónder afhankelijkheid.

Inspirator

'Genereer 10 authentieke, AI-bestendige opdrachten bij dit leerdoel.' Jij kiest en scherpt aan.

Ondersteuner

Routine ontlasten — zodat tijd vrijkomt voor wat ertoe doet.

AI-gebruik in de praktijk

Vier voorbeelden van verantwoord AI-gebruik — elk gekoppeld aan een principe en een baan.

vo · sparringpartner

Leerlingen scherpen hun betoog aan met AI; chatlog + reflectie. (cognitief eigenaarschap · baan 2)

mbo · diagnosesteller

AI clustert 80 stageverslagen op knelpunten; beoordeling blijft mensenwerk. (baan 1)

hbo · casus- simulator

Klinisch redeneren oefenen; docent toetst live mondeling. (hybride intelligentie · baan 1)

wo · tegenspraak

AI genereert tegenargumenten; student verantwoordt welke hij weerlegt. (evaluatief oordeel · baan 2)

Een lijn: AI levert input, de mens houdt het oordeel — en maakt de eigen bijdrage zichtbaar.

Prompt Engineering: het TIC-Model

Harvard HKS methode voor effectieve AI-communicatie.

› Task · Instructions · Context

T

Task (Taak)

Wat moet de AI doen? Wees specifiek en actiegericht.

"Schrijf een beoordelingsrubriek voor..."

I

Instructions

Hoe moet de AI het doen? Stijl, format, beperkingen.

"HBO-niveau, max 200 woorden, in tabel..."

C

Context

Wie ben je? Wat is de situatie? Welke achtergrond is relevant?

"Ik ben docent HBO-V, studenten zijn eerstejaars..."

— TIC IN DE PRAKTIJK

Zwakke prompt

"Maak een lesvoorbereiding geschiedenis."

```
// TIC-prompt voor tweedegraads lerarenopleider
```

```
[T] Ontwerp een lesopbouw van 50 min over de Tachtigjarige Oorlog.
```

```
[I] Tweedegraads lerarenopleiding geschiedenis jaar 2, met perspectief-wisseling en bronanalyse, max 1 A4.
```

```
[C] Ik begeleid LIO-studenten die hun eerste lesopzet maken voor 3 havo; klas van 28 leerlingen, gemengd niveau.
```

Tip uit Wise-Owl

Itereer altijd. Vraag na de eerste output: "Welke didactische principes zitten hier in? Welke ontbreken nog?"

Het AI-Playbook template

— HET LEGE TEMPLATE

```
# Rol
Act as a [expert-rol]...

# Context
[achtergrond, definities,
informatie die de AI nodig heeft]

# Criteria
[checklist van gewenste eigenschappen
in de output – bullet points]

# Voorbeelden
[3-5 voorbeelden van input én output,
om de stijl te tonen]

# Instructies
[concrete stappen wat AI moet doen,
klein houden, in deeltaken]

## Input voor deze taak
[specifieke gegevens voor deze keer]
```

— VOORBEELD · VAKDIDACTIEK REKENEN PABO

```
# Rol
Act as expert vakdidactiek geschiedenis
voor de tweedegraads lerarenopleiding.

# Context
Multi-perspectiefonderwijs centraal in onze opleiding.
Thema: de Tachtigjarige Oorlog.
LIO-studenten lopen stage in 3 havo.

# Criteria
- Max 50 min lesopzet
- Drie niveaus differentiatie
- Activerende verwerking met primaire bron
- Mogelijke misconcepten benoemd
- Past op 1 A4

# Voorbeelden
Eerdere lesvoorbereiding: [plak hier]
Vorm: [vakdidactisch model Fontys]

# Instructies
1. Schrijf eerst de leerdoelen
2. Geef opbouw lesfasen
3. Voeg per fase werkvorm toe
4. Benoem 2 mogelijke valkuilen

## Input voor deze taak
Klas: 3 havo, 28 leerlingen, gemengd niveau.
Onderwerp: oorzaken Opstand vanuit drie perspectieven.
```

Zeven AI-rollen in de **onderwijspraktijk**

AI als veelzijdig pedagogisch instrument — Fyfe (2023), Kasneci et al. (2023), Holstein et al. (2019).

› AI in praktijk

ROL 1

Inspirator

Lesideeën, casussen, werkvormen op maat.

```
// ChatGPT / Wise-Owl
Geef 5 actuele casussen
voor les "burgerschap"
in Pabo jaar 2.
```

→ Tool: Gamma + Wise-Owl

ROL 2

Feedbackgever

Directe formatieve feedback op concepten.

```
// Voor LIO-conceptessay
Geef feedback op:
1) structuur 2) bron-gebruik
3) didactische redenering.
Geen oordeel, alleen vragen.
```

→ Tool: Claude / ChatGPT

ROL 3

Ontwikkelaar

Differentieer materialen op niveau en taal.

```
// Voor NT2-studenten
Vereenvoudig deze tekst
naar B1-niveau. Voeg
3 kernvragen toe.
```

→ Tool: ChatGPT + Napkin

ROL 4

Evaluator

Rubrics valideren, consistentie-checks.

```
// Constructive alignment
Toets deze rubric op
alignment met leeruitkomst
[X]. Wijs op gaten.
```

→ Tool: Claude + Gradescope

ROL 5

Diagnosticus

Patronen in leerdata, misconcepties.

```
// Toetsanalyse
Analyseer deze fouten
op 30 toetsen. Welke
3 misconcepties komen
het meest terug?
```

→ Tool: Claude + Excel

ROL 6

Mentor

Reflectievragen, metacognitie coachen.

```
// Studentprompt
Stel 5 socratische
vragen over mijn stage.
Geef GEEN antwoord.
Wacht op mij.
```

→ Tool: Claude + Otter

ROL 7

Onderzoeksassistent

Literatuursearch, data-analyse.

```
// Voor masterscriptie
"Direct instruction vs
discovery learning in
rekendidactiek primair
onderwijs." Top-10 papers.
```

→ Tool: Consensus + Elicit

KERNPRINCIPE

De docent blijft altijd de **regisseur**. AI ondersteunt — het professionele oordeel blijft bij de mens.

Voor concrete handleidingen per rol: zie Fontys Wise-Owl handleiding (intranet).

Intelligent-TPACK: AI als **nieuwe kennislaag**

Celik (2023) — TPACK uitgebreid met AI-Knowledge als fundamentele competentie voor 21e-eeuwse docenten.

> Celik (2023)

AI-Knowledge (AI-K)

Hoe werkt AI? (LLM-mechanica, training, tokens)
Wat kan AI wel én niet? (capaciteiten, beperkingen)
Hoe beïnvloedt AI het leerproces?
Ethische dimensies van AI-gebruik
Promptengineering-basis

Pedagogical Knowledge (PK)

Leertheorieën en didactische aanpakken
Formatieve evaluatie en feedback
Differentiatie en inclusie
Constructive alignment
Evaluatief oordelen

Content Knowledge (CK)

Vakinhoudelijke expertise
Disciplinaire denkwijzen
Kritisch brongebruik
Actuele vakkennis
Onderzoeksvaardigheden

AI-K × PK = AI-Pedagogical

AI inzetten voor gepersonaliseerd leren, formatieve feedback en adaptief onderwijs.

DE KERN

AI-K × PK × CK = Intelligent-TPACK

Docenten die AI-K bezitten kunnen bewuste keuzes maken over wanneer, hoe en waarom AI in te zetten voor specifieke leerdoelen.

AI-K × CK = AI-Content

AI gebruiken voor vakinhoudelijke verdieping, onderzoeks-ondersteuning en kennisconstructie.

Kies op bewijs, niet op hype

Beoordeel een tool op de kwaliteit van het bewijs van impact — in jouw context.

Brons

Enig ondersteunend bewijs —
verder onderzoek nodig.

Zilver

Sterker bewijs van impact op
leren, niet alleen op gebruik.

Goud

Robuust bewijs van impact, over
meerdere contexten heen.

Schermtijd is geen leerwinst — vraag om bewijs van impact, niet om downloads.

Wat is in jouw context het meest kwetsbaar?

Eén woord — vo, mbo, hbo of wo.

constructvaliditeit

portfolio

reflectieverslag

eindproduct

bpv-verslag

scriptie

take-home tentamen

05

BEWEGING 5 · DE KOERS HOUDEN

Wat **mensenwerk** moet blijven

Drie waarden iken het kompas — gelijke kansen, privacy & kaders, integriteit. En een eerlijke blik op de klippen.

Gelijke kansen

AI kan ongelijkheid vergroten — óf verkleinen. Het verschil zit in onze ontwerpkeuzes.

Vergroot ongelijkheid

- › Wie betaalt, wint
- › Digitale vaardigheid verschilt
- › Ongelijk over talen & groepen

Verkleint ongelijkheid

- ✓ Begeleiding schalen
- ✓ Gelijke toegang, één omgeving
- ✓ Steun bij taal & planning

Privacy, AVG & de EU AI Act

Onderwijs-AI die toegang bepaalt of leeruitkomsten beoordeelt, geldt als hoog-risico (Bijlage III).

Weet wat je tools verwerken

Welke studentdata gaan waarheen — en met welke grondslag?

Kies binnen je eigen kaders

Waar mogelijk een instellingsomgeving, geen open consumententool.

Mens houdt de beslissing

De beslissende beoordeling blijft menselijk. Uitstel hoog-risico → dec. 2027.

Integriteit: van politie naar partner

Integriteit ontwerp je in — je controleert haar niet achteraf in.

Detecteren & bestraffen

- › Wapenwedloop — die verliezen we
- › Wantrouwen beschadigt
- › Gebruik verdwijnt uit zicht

Verantwoorden & begeleiden

- ✓ AI-dialoglog bij inlevering
- ✓ Student verantwoordt bijdrage
- ✓ Transparantie als norm

Als kennis overal is — waar zit dan de **waarde**?

Als reproduceren van informatie gratis wordt, verschuift de waarde van ons diploma naar het geverifieerde oordeel dát wij borgen.

Dát is precies wat AI niet kan, en wat deze zal beheerst.

Zes valkuilen

① Schijnzekerheid

Detectie als vals bewijs.

② Ondergronds verbod

Verbieden drijft gebruik weg.

③ Zwaarder ≠ beter

Meer last, niet meer validiteit.

④ Plausibele AI-feedback

Klinkt goed, slaat de plank mis.

⑤ Docent alleen gelaten

Onmogelijke opdracht zonder kader.

⑥ Equity-blinde vlek

Ontwerp dat ongelijkheid vergroot.

Maak één toets AI-bewust

Pak een toetsopdracht die je kent. Drie vragen. Negentig seconden.

1 · Welke baan?

Borgen (baan 1) of ontwikkelen mét AI (baan 2)?

2 · Waar zit het denken?

Welk oordeel, welke regie wil je echt zien?

3 · Welk checkpoint?

Eén moment van proces, dialoog of verantwoording.

Toetsbekwaamheid wordt **breder**

Het fundament blijft — en krijgt competenties bij.

Het fundament blijft

- › Het construct doordenken
- › Valide & betrouwbaar ontwerpen
- › Eerlijk beoordelen
- › Constructief afstemmen

Erbij komt

- ✓ AI-geletterdheid
- ✓ Ontwerpen in twee banen
- ✓ Evaluatief oordeel begeleiden
- ✓ Bewijsketens verantwoorden

Een handvat per rol

Eén toets, één checkpoint, één gesprek. Zo begint het.

Docent

Kies per toets bewust een baan — en maak het denken zichtbaar.

Toetscommissie

Vraag naar het valideitsbewijs — niet naar de AI-policy.

Examencommissie

Leer programmatische oordelen over bewijsketens valideren.

Opleiding

Maak AI-geletterdheid een expliciete leeruitkomst.

GEEN EINDPUNT, EEN UITNODIGING

Doe mee

We onderzoeken precies deze structurele ontwerpaanpassingen — samen met de praktijk.

Npuls · Thema 2

Landelijk onderzoek naar validiteit van toetsing in het AI-tijdperk — mbo, hbo én wo.

CoE AI for Society

Living lab: toetsontwerpen beproeven, AI-stress-tests.

Master TOK & Netwerk

Waar de volgende generatie toetsexperts leert ontwerpen in twee banen.

De bestemming is onbekend. Het kompas klopt.

Van AI-bestendig, via AI-bewust, naar leren.

HYBRIDE INTELLIGENTIE

Mens én AI — elk doet wat de ander niet kan.

COGNITIEF EIGENAARSCHAP

Het denken van de student blijft van de student.

EVALUATIEF OORDEEL

Wikken, wegen en waarderen — ook nu.

Dank je wel. · dr. Kelly Beekman · Festival Leren van Toetsen 2026

Wetenschappelijke & beleidsmatige basis

Kernbronnen — volledige lijst in het Word-dossier.

Validiteit & herontwerp

- Dawson et al. (2024). Validity matters more than cheating. *A&E in HE*, 49(7).
- Corbin, Dawson & Liu (2025). Talk is cheap. *A&E in HE*.
- Corbin, Bearman, Boud & Dawson (2025). The wicked problem of AI and assessment. *A&E in HE*.
- Corbin, Dawson, Nicola-Richmond & Partridge (2025). 'Where's the line?' *A&E in HE*, 50(5).
- Bearman et al. (2024). Developing evaluative judgement. *A&E in HE*, 49(6).

Beleid & visie

- Beekman et al. (2025). Visie op toetsing en examinering in het tijdperk van AI. Npuls.
- Npuls (2026). Thema 2 — De validiteit van toetsing [Call].
- Lodge, Howard, Bearman & Dawson (2023). Assessment reform for the age of AI. TEQSA.
- Garg & Bakker (2025). Evidence-informed evaluatie van EdTech (3E). Npuls.
- EU AI Act (2024), Bijlage III; Digital Omnibus (uitstel → dec. 2027).

Context & kaders

- Belkina et al. (2025). Implementing GenAI in HE: systematic review. *Computers & Education: AI*, 8.
- Corbin, Tai & Flenady (2025). GenAI feedback: a recognition-based framework. *A&E in HE*, 50(5).
- Ng et al. (2026). GenAI in HE assessment: scoping review.
- UNESCO (2024). AI competency framework for teachers.
- Harvard Kennedy School (2024). Science & implications of GenAI.